

Dr. Odent ve doğal doğuma dair

Dr. Esra Albayrak

1983 yılında İstanbul'da doğdu. Ortaöğrenimini Kadıköy İmam Hatip Lisesinde, sosyoloji ve tarih alanlarındaki yükseköğrenimini ise ABD'de İndiana Üniversitesi, Bloomington'da tamamladı (2003). ABD'de Kaliforniya Üniversitesi, Berkeley'de sosyoloji alanında doktora yaptı (2016). Özellikle din- devlet ilişkisi, eğitim sosyolojisi, demokrasi ve sivil toplum konuları ile ilgili çalışmalarını sürdüren Dr. Albayrak akademik çalışmalarının dışında NUN Eğitim ve Kültür Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığını yürütmektedir. Türkiye Yeşilay Cemiyeti ile Türkiye Gençlik ve Eğitime Hizmet Vakfında (TÜRGEV) Yönetim Kurulu Üyesi olarak sivil toplum faaliyetlerine destek veren Dr. Albayrak evlidir ve üç çocuk annesidir.

Dr. Odent'in bir röportajında, doğumun ve emzirmenin en önemli hormonu olan oksitosine dair bir vurgusu çok dikkatimi çekmişti. Oksitosin hormonunun insanlar arası sosyalleşmede ve sevmeye kapasitesinde büyük rol oynadığını söylüyordu. Bu hormonun doğal doğumla ilişkisine vurgu yapıyor ve doğal doğumlardan uzaklaşmamızın neticesinde 3-4 nesil sonra bu hormonun işlevini yitirmesi durumunda uygarlık adına ne tür bedeller ödeyeceğimizi düşünmeye davet ediyordu.

Üç doğumunu da normal yolla gerçekleştirmiş bir anne olarak, Odent'in, doğumun ilkel beyinle sürdürülmesi gereken bir süreç olduğuna ilişkin yorumlarından çok etkilendiğimi söylemek zorundayım. Zira müdahalesiz normal doğumu tecrübe etmiş her anne bilir ki, doğum anı, annenin genelde algıladığımız dünya dışında başka boyuta taşındığı bir süreçtir. Orada mantığınız ve beyninizle değil, içgüdülerinizle hareket edersiniz. Bu içgüdülerin kadına Allah tarafından bahşedilmiş, eşsiz ve tekrarı olmayan hisler olduğuna inanıyorum. Bu güce tüm kadınların inanmasının doğuma dair korku ve endişeleri bertaraf edeceğini düşünüyorum.

Odent, doğum yapmakta olan bir kadının beyninin, ortamdaki hiçbir etken tarafından uyarılmaması gerektiğini savunuyor. Etraftakilerin konuşması, gebeye sorular sorması, telkinde bulunmaları, ortamın fiziksel şartları, yabancıların girip çık-

ması, suni ışıklandırmanın bulunması, fotoğraf makinası-kameralar ile çekim yapılması gibi unsurların doğum odasında bulunmaması gerektiğini vurguluyor. Bu kabule uygun ortamların sağlanması nesillerin geleceği üzerinde etkili olacağı için, doğrusu hem devlete hem de tıp alanında çalışma gösteren özel müesseselere ciddi görevler düşmektedir.

Yaşadığımız dönemin bizi doğal doğumdan uzaklaştıran yönüne dikkat çekmek isterim. Konforlu bir hayat sürmek, acı ve üzüntü yaşamamak, ağrı çekmemek sürekli bir biçimde özendirilmektedir. Halbuki hayatın içinde acı ve üzüntü yoksas, o hayatın etkileyici bir hikayesinin olması da zordur. Hüzün nasıl insanı olgunlaştırıyorsa, doğumda ağrı olarak tabir edilen, bugün ise müdahalesiz doğumu destekleyenlerin "doğum dal-

gaları" olarak nitelendirdiği o süreç de doğumu olgunlaştırmaktadır. Ağrısız doğum tabirinin kullanılmasının bu açıdan, doğum tecrübesi yaşamamış anneleri olumsuz şartlandırdığını düşünüyorum. Doğumun, insanoğlunun yaratıldığı ilk andan itibaren süregelen bir tecrübe olduğunu ve içinde barındırdığı her aşamanın fitri olduğunu hatırlamanın doğumu daha heyecan verici bir forma soktuğu kanısındayım.

Pek çok modern toplumda olduğu gibi ülkemizde de doktor ile hasta arasında otoriter bir ilişki mevcuttur. Genel olarak hastalar doktorların yönlendirmelerine teslim olmaktadır. Bu durum, gebelik söz konusu olduğunda, tıbbi bilgisi ile daha çok riskleri ön görmeye odaklanmış hekim yaklaşımının gebeyi olumsuz etkilemesine ve doğuma karşı korkular geliştirmesine sebep olmaktadır. Odent ise, sağlıklı gebelik geçiren bir anne adayının sık yapılacak tıbbi tahliller ile olumsuz ihtimallere karşı hazırlanmasını sağlıklı bulmamaktadır. Örneğin standart halini almış ve yaygın olarak yapılan ultrasonografi incelemelerinin dahi gerekliliğini sorgulamakta, gebelikte düşük kan değerleri konusunda oldukça farklı ve cesaretili yorumlar getirmektedir.

Belki de vurguladığı en önemli husus, ebelik müessesinin güçlendirmesi gerektiğidir. Zira ona göre ebe, gebe için adeta anne gibi güven veren bir limandır. Doğumu anne ile birlikte sabırla takip eder ve herhangi bir şekilde fitri sürece müdahale etmez.

Yaşadığımız dönemin bizi doğal doğumdan uzaklaştıran yönüne dikkat çekmek isterim. Konforlu bir hayat sürmek, acı ve üzüntü yaşamamak, ağrı çekmemek sürekli bir biçimde özendirilmektedir. Halbuki hayatın içinde acı ve üzüntü yoksa, o hayatın etkileyici bir hikayesinin olması da zordur. Hüzün nasıl insanı olgunlaştırıyorsa, doğumda ağrı olarak tabir edilen, bugün ise müdahalesiz doğumu destekleyenlerin “doğum dalgaları” olarak nitelendirdiği o süreç de doğumu olgunlaştırmaktadır.

Kadın hastalıkları ve doğum uzmanı doktorlarımız ile ebelerimizin, Odent'in yaklaşımını ve onun gebelik ile doğum konusundaki bakış açılarını mutlaka incelemeleri ve üzerine düşünmeleri gerektiğine inanıyorum.

Doğum süreci, anne ile bebek arasında duygusal bağın şekillendiği çok özel bir zamandır. Bu özel zamanın kendi doğal akışı içinde yaşanması, fiziken ve ruhen yaşamımızı biçimlendirmektedir. Doğum sırasında salgılanan bir hormonun emzirme sürecini etkilediği hepimizin malumudur. Emzirmenin süresi ve kalitesi doğumun doğallığına bağlıdır.

Günümüzde ne yazık ki, bedenin doğal fonksiyonu olmaktan çıkarak tıbbi bir müdahaleye dönüşen doğum eylemi, birçok hormonal salgının yitimine neden olmaktadır. Neticede doğal süreçten uzaklaştıkça yeni problemlerle karşılaşmamız kaçınılmaz olmaktadır.

Hal böyleyken, müdahalesiz doğum gittikçe azalmaktadır. Sezaryen bir gereklilikten ziyade tercih konusu

olmaktadır. Türkiye'de sezaryen oranının %53'e kadar çıkması alarm verici bir durumdur. Halbuki Dünya Sağlık Örgütü'nün makul gördüğü %15 oranı, tüm gelişmiş ülkelerin hedefidir.

Öte yandan, 2013 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması Raporu'na göre, Türkiye'de ilk 6 ayda emzirme oranları %31 seviyesindedir. Bu oran da artırılmalıdır. İnanıyorum ki sezaryen oranının azalmasına paralel olarak bu oran kendiliğinden artacaktır.

Bu hedeflere ulaşmada en büyük aktör elbette kadınlardır. Kadınlarımızın bilinçlenmesi ve sezaryen tercihiyle neleri kaybettiklerinin farkına varması önemlidir. Elbette tıbbi gereklilik olduğunda sezaryen hayat kurtarıcıdır. Fakat unutulmamalıdır ki, sezaryen bir tercih konusu değildir!

Bu hususta hastanelerin ve sağlık kurumlarının yapması gerekenler de vardır. Yine Dr. Odent'in vurguladığı üzere, doğum sırasında gebelerin doğal ihtiyaçlarının karşılanması, doğum

korkularının yenilmesi bakımından son derece önemlidir. Mahremiyeti sağlanmış, huzurlu ve güvenli bir ortam, kadınların doğum gibi mucizevi bir olayın bilgeliğine ulaşmasını sağlayabilir. Hastanelerimizin fiziki ortamlarının bu yönde düzenlenmesi gerekmektedir. Sağlık Bakanlığımızın bu alanda çalışmalar yaptığını biliyorum.

Öte yandan medyamızda normal doğumu özendirici bir dilin kullanılmasının ne kadar önemli olduğunu söylemeye bile gerek yoktur. Oysa ne yazık ki, durum tam aksi yönde işlemektedir. Basında sıklıkla doğum komplikasyonlarını öne çıkaran, doğum korkusunu teşvik eden caydırıcı haberlerin yer aldığını görüyoruz.

Eşref-i mahlukat olan insanın dünyaya gelişini fitratına uygun bir çerçevede karşılamak gelecek nesillere olan borcumuzdur. Doğum şeklinin ve doğum ortamının gelecek nesilleri ve dolayısıyla medeniyeti şekillendirmedeki rolünü dikkate alan bir bakış açısını korumamız gerektiği kanısındayım.